

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 137/13

V Luxembourggu, 22. oktobra 2013

Sodba v združenih zadevah C-105/12, C-106/12 in C-107/12
Staat der Nederlanden proti Essent NV, Essent Nederland BV, Eneco
Holding NV, Delta NV

Omejitve prostega pretoka kapitala za podjetja, ki delujejo na trgih z električno energijo in plinom, so lahko v skladu z evropskim pravom

V tem okviru sta cilja ohranitve neizkrivljene konkurence zaradi varstva potrošnikov in zagotovitve zanesljivosti oskrbe z energijo nujna razloga v splošnem interesu

V skladu z direktivama iz leta 2003 je namen prava Unije o notranjem trgu z električno energijo in plinom zlasti zagotoviti odprt in pregleden trg, nediskriminatoren in odprt dostop do omrežja upravljavca za distribucijo in pošteno konkurenco.¹

V skladu z aktualno zakonodajo Kraljevine Nizozemske zasebni vlagatelj ne more pridobivati ali ohranjati delnic ali deleža v upravljavcu omrežja za distribucijo električne energije in plina na nizozemskem ozemlju (prepoved privatizacije). Poleg tega so prepovedane povezave v lastništvu ali nadzoru med družbami, ki so del skupine, ki ji pripada tak upravljavec, na eni strani in družbami, ki so del skupine, ki ji pripada podjetje, ki proizvaja, dobavlja ali trži električno energijo ali plin na nizozemskem ozemlju, na drugi strani (prepoved udeležbe v skupini). Nazadnje je z nacionalnim zakonom prepovedano tudi opravljanje takih poslov ali dejavnosti tega upravljavca in skupine, ki ji ta pripada, ki bi lahko posegale v interes upravljanja zadevnega omrežja.

Ob sprejetju te zakonodaje so bila Essent, Eneco in Delta vertikalno povezana podjetja, ki so se ukvarjala tako s proizvodnjo, dobavo in/ali trženjem električne energije in/ali plina na nizozemskem ozemlju kot tudi z upravljanjem in obratovanjem omrežij za distribucijo električne energije ali plina na tem ozemlju.

Zaradi sprejetja nacionalne zakonodaje, s katero so bile uvedene prepovedi privatizacije, udeležbe v skupini in opravljanja dejavnosti, ki bi lahko posegale v upravljanje omrežja, je bila družba Essent NV 1. julija 2009 razdeljena na ločeni družbi, in sicer na družbo Enexis Holding NV, katere dejavnost je upravljanje omrežja za distribucijo plina in električne energije na nizozemskem ozemlju in v kateri je celota lastninskih deležev v rokah državnih subjektov, in na družbo Essent NV, katere dejavnost je proizvodnja, dobava ter trženje električne energije in plina. Zadnjenavedeno družbo je kupila RWE AG, hčerinska družba nemške skupine, specializirane za energetski sektor. Družbi Eneco Holding NV in Delta NV nista bili razdeljeni, ampak sta za upravitelja svojih distribucijskih omrežij določili svoji hčerinski družbi Stedin Netbeheer BV oziroma Delta Netwerkbetrijf BV.

V tem okviru so družbe Essent, Eneco in Delta sprožile postopke pred nacionalnimi sodišči, zatrjujoč, da nacionalna zakonodaja ni združljiva s prostim pretokom kapitala. Hoge Raad der Nederlanden (kasacijsko sodišče, Kraljevina Nizozemska), ki o sporu odloča na zadnji stopnji, je odločilo, da to vprašanje predloži Sodišču.

To najprej ugotavlja, da prepoved privatizacije – ki zlasti pomeni, da noben zasebni vlagatelj ne more pridobiti delnic ali deležev v upravljavcu omrežja za distribucijo električne energije ali plina, ki

¹ Direktiva 2003/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 12, zvezek 2, str. 211) in Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2003/55/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 98/30/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 12, zvezek 2, str. 230).

deluje na nizozemskem ozemlju – spada na področje uporabe člena 345 PDEU, ki izraža načelo nevtralnosti Pogodb glede lastninskopravne ureditve v državah članicah in v skladu s katerim lahko med drugim države članice za nekatera podjetja legitimno uvedejo ali ohranijo sistem javne lastnine.

Vendar člen 345 PDEU ne omogoča, da bi se v lastninskopравnih ureditvah države članice izognile temeljnemu pravilu Pogodbe DEU, zlasti pravilu o prepovedi diskriminacije, pravici do ustanavljanja in prostem pretoku kapitala. Zato Sodišče ugotavlja, da prepoved privatizacije ob upoštevanju njenih učinkov pomeni omejitev prostega pretoka kapitala.

Vseeno pa so razlogi za izbiro lastninskopравne ureditve, ki je določena v nacionalni zakonodaji, dejavniki, ki se lahko upoštevajo kot elementi, s katerimi je mogoče upravičiti omejitve prostega pretoka kapitala. Tak preizkus mora opraviti predložitveno sodišče.

V zvezi s prepovedjo udeležbe v skupini in opravljanja dejavnosti, ki bi lahko posegale v upravljanje omrežja, sodišče ugotavlja, da tudi ti pomenita omejitve prostega pretoka kapitala, ki morajo biti upravičene. Glede tega navaja, da se želi s cilji onemogočanja navzkrižnega subvencioniranja v širšem smislu, vključno z izmenjavo strateških informacij, zagotovitve preglednosti na trgih z električno energijo in plinom ter preprečevanja izkrivljanja konkurence, ki so navedeni v vprašanju predložitvenega sodišča, zagotoviti neizkrivljena konkurenca na trgih proizvodnje, dobave in trženja električne energije ter plina. S ciljem onemogočanja navzkrižnega subvencioniranja se želi poleg tega zagotoviti zadostno investiranje v omrežja za distribucijo električne energije in plina.

Po mnenju Sodišča se z zadevnimi nacionalnimi ukrepi tako uresničujejo nujni cilji v splošnem interesu. Cilj zagotavljanja neizkrivljene konkurence se namreč uresničuje tudi s Pogodbo DEU, navsezadnje zaradi varstva potrošnikov. Poleg tega je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča varstvo potrošnikov nujni razlog v splošnem interesu.

Sodišče tudi navaja, da je cilj zagotavljanja zadostnega investiranja v omrežja za distribucijo električne energije in plina zlasti zagotoviti zanesljivost oskrbe z energijo, za ta cilj pa je Sodišče prav tako priznalo, da je nujni razlog v splošnem interesu.

Nazadnje, prepovedi udeležbe v skupini in opravljanja dejavnosti, ki bi lahko posegale v upravljanje omrežja, sta bili uvedeni z nizozemskim zakonom, ki je zlasti spremenil nacionalne določbe, sprejete zaradi prenosa direktiv iz leta 2003. Čeprav ti prepovedi v teh direktivah nista določeni, je Kraljevina Nizozemska z uvedbo teh ukrepov uresničevala cilje iz teh direktiv.

Zato je s cilji, ki jih je navedlo predložitveno sodišče, kot z nujnimi razlogi v splošnem interesu načeloma mogoče upravičiti ugotovljeno omejevanje temeljnih svoboščin.

Vendar Sodišče opozarja, da morajo biti zadevne omejitve primerne za doseg želenih ciljev in ne smejo presežati tega, kar je potrebno za uresničitev zastavljenih ciljev, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 43032793

Posnetki z razglasitve sodbe so na spletnem mestu [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106